

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія викладачів природничих дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

«_____» 2015р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи медичних знань

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань 0101 Педагогічна освіта

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 5.01010101 Дошкільна освіта

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення Університетський коледж

(назва інституту, факультету, відділення)

Київ – 2015 рік

Робоча програма Основи медичних знань для студентів

галузі знань 0101 Педагогічна освіта,

спеціальності 5.01010201 Початкова освіта .

Розробники: Рожко Аліна Іванівна,
викладач циклової комісії природничих дисциплін
Університетського коледжу Київського університету
імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії природничих
дисциплін

Протокол №1 від "25" серпня 2015 року

Голова циклової комісії (Л.М.Глухенька)

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом, структура типова

Заступник директора
знавчальної роботи (С.І. Дем'яненко)

Заступник директора
з навчально-методичної роботи (З.Л. Гейхман)

Схвалено Методичною радою Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол №1 від "31" серпня 2015 року

Голова М.В.Братко

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0101 Педагогічна освіта	Нормативна (за вибором)
Модулів – 3	Спеціальність <i>5.01010101</i> <i>“Дошкільна освіта”</i>	Рік підготовки: 3
Змістових модулів – 3		Семестр 5
Загальна кількість годин –108 год		
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>«молодший спеціаліст»</i>	Лекції 22 год.
		Семінарські 12 год.
		Практичні заняття 8 год.
		Самостійна робота 48 год.
		Індивідуальні завдання 12 год.
		Модульний контроль 6 год.
		Вид контролю: екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча навчальна програма з дисципліни «Основи медичних знань» є нормативним документом Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено викладачами природничих дисциплін на основі освітньо-професійної програми підготовки молодших спеціалістів відповідно до навчального плану для спеціальності «Дошкільна освіта» денної форми навчання.

Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати молодший спеціаліст відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Основи медичних знань», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Основи медичних знань» є складовою частиною дисциплін природничо-наукового циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації, зокрема: опанування системою знань про закономірності росту і розвитку учнів, їх психофізіологічні особливості.

Мета курсу – розкрити закономірності росту і розвитку дітей, забезпечити оволодіння студентами знаннями про сучасні досягнення медико-біологічної науки, підготувати їх до роботи в ЗОШ та інших дитячих навчальних установах відповідно до державних та європейських стандартів, потреб суспільства; розроблення на цій основі підходів щодо удосконалення системи формування психолого-педагогічної готовності молодших спеціалістів до науково-педагогічної діяльності.

Завдання курсу:

- озброїти студентів, майбутніх педагогічних працівників, сучасними відомостями про вікові особливості ростучого і розвиваючого організму, знаннями закономірностей, які лежать в основі збереження і зміцнення здоров'я школярів, підтримання їх високої працездатності при різних видах навчальної діяльності;
- ознайомити студентів з будовою і життєдіяльністю здорових і хворих клітин, тканин, органів; визначити причини, механізми та властивості анатомо-фізіологічних процесів, особливо наголосити на заходах профілактики хвороб;
- забезпечити врахування специфіки здійснення психічних і психофізіологічних функцій на різних етапах розвитку дитячого організму,

встановити етапи, найбільш чутливі до педагогічних впливів, направлених на розвиток сприймання, уваги і пізнавальних процесів;

➤ навчити здійснювати санітарно-гігієнічний нагляд за проведенням заходів, направлених на поліпшення умов виховання і навчання дітей, що здатні закріплювати здоров'я, сприяти фізичному розвитку і попередженню захворюваності;

➤ озброїти студентів знаннями про науково обґрунтовані гігієнічні рекомендації з організації навчено-виховного процесу, режиму дня і відпочинку, харчування дітей, обладнання, планування і благоустрою дитячих закладів.

Педагогічна освіта покликана забезпечувати формування вчителя, який здатний розвивати особистість дитини, зорієнтований на особистісний та професійний саморозвиток і готовий працювати творчо в закладах освіти різних типів. Водночас учитель несе моральну і правову відповідальність за збереження життя і здоров'я дітей на час перебування в навчальному закладі. Піклування про них покладено на нього. Від здоров'я сучасного школяра залежить здоров'я нації в майбутньому. Вчасні й грамотні дії педагогів із надання першої медичної допомоги ще до прибуття медичних працівників можуть врятувати дітям життя, попередити чи зменшити ускладнення отриманих ушкоджень. Тому загальна медична підготовка вчителя є обов'язковим елементом його професійної компетентності, адже медичні знання сприяють розширенню кругозору, свідомому медико-педагогічному підходу до проблеми навчання, виховання й охорони здоров'я дітей з урахуванням їхніх анатомо-фізіологічних особливостей.

Вивчаючи основи медичних знань, учитель має змогу глибше пізнати об'єкт своєї праці, що вкрай необхідно у повсякденній педагогічній та санітарно-освітній роботі з ними.

Засвоєння матеріалу дасть можливість студентам:

знати:

- основи фізичної, фізіологічної, психологічної культури;
- норми фізіологічних показників організму;
- найбільш розповсюджені захворювання;
- причини виникнення соматичних і інфекційних захворювань;
- принципи, засоби і методи профілактики різноманітних захворювань;
- принципи проведення профілактичних заходів при виникненні інфекційних захворювань в дитячих колективах;

- основні принципи здорового способу життя;

уміти:

- використовувати деякі методи і засоби здійснення першої медичної (долікарської) допомоги при виникненні невідкладних станів;
- використовувати методичні прийоми і педагогічні технології з метою формування, збереження і укріплення здоров'я.

У результаті вивчення дисципліни у студентів повинні бути сформовані наступні предметні компетентності:

- ✓ володіння знаннями про особливості будови організму в цілому, механізми роботи і регуляції різних систем і органів людського організму;
- ✓ володіння методами надання першої долікарської медичної допомоги в загрозованих для життя станах (опіках, відмороженнях, ушкодженнях електричним струмом, хімічних опіках, синдромі тривалого здавлення, отруєннях, переломах, кровотечах, травматичному шоку, пораненнях тощо) та при хворобах різних систем органів;
- ✓ уміння проводити заходи реанімації при зупинці дихання та кровообігу;
- ✓ здатність застосовувати знання в навчальній і професійній діяльності;
- ✓ здатність визначати найважливіші фізіологічні показники людини;
- ✓ здатність розуміти та контролювати фізичний розвиток дітей та формування різних особливостей і рухових навичок;
- ✓ здатність обґрунтовувати правила особистої гігієни, для організації раціонального харчування, тренування організму, надання першої медичної допомоги, а також дотримання здорового життя.

Для успішного засвоєння знань з основ медичних знань студенти повинні мати вихідний рівень знань з курсу анатомії і фізіології людини, хімії, біології.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 108 год., із них - аудиторні 60 год., лекції - 22 год., семінари-12 год., практичні роботи – 8 год., самостійна робота - 48 год., індивідуальна робота -12 год., підсумковий контроль -6 год. Вивчення студентами навчальної дисципліни «Основи медичних знань» завершується складанням екзамену.

3. Програма ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Охорона здоров'я дітей та підлітків

Тема 1. Стан здоров'я дітей та підлітків як важлива складова частина навчального процесу. Попередження дитячих захворювань. (2 год.)

Значення курсу основ медичних знань для майбутніх педагогічних працівників. Історія розвитку медицини. Видатні українські лікарі. Сучасний стан медичного обслуговування населення в Україні. Поняття про самодопомогу і взаємодопомогу в надзвичайних ситуаціях та побуті. Поняття про здоров'я та патологію. Вікова періодизація розвитку дітей і значення зовнішнього захисту здоров'я дітей різних вікових груп. Характеристика кожного з періодів розвитку дитини з медичного погляду. Критичні періоди розвитку дитини. Порівняльні дані про народжуваність, захворюваність і смертність дітей в Україні. Основні напрями попередження дитячих захворювань. Догляд за здоровою дитиною грудного віку. Особиста гігієна дітей раннього віку. Загартовування дітей. Масаж і гімнастика для дітей раннього віку. Вигодовування дітей грудного віку. Догляд за здоровими дітьми, старшими 1 року. Особиста гігієна дітей дошкільного та шкільного віку. Загартовування, гімнастика та фізична культура. Раціональне харчування дітей різного віку. (Лекція 1).

Тема 2. Догляд за здоровою та хворою дитиною. (2 год.)

Санітарно-гігієнічні вимоги до приміщення, в якому перебуває хвора дитина. Особиста гігієна хворої дитини. Попередження опрілості та пролежнів. Вимірювання температури тіла в дитини. Поняття про гіпертермічний синдром та надання долікарської медичної допомоги при ньому. Застосування ліків, введення ліків ентеральним та парентеральним шляхами. Особливості харчування хворої дитини. (Лекція 2).

Практичне заняття 1. Догляд за здоровими дітьми (2 год.)

Практичне заняття 2. Догляд за хворими дітьми (2 год.)

Семінар 1. Стан здоров'я дітей та підлітків як важлива складова частина навчального процесу. Попередження дитячих захворювань. Догляд за здоровими дітьми. (2 год.)

Тема 3.Профілактика порушень слуху, зору та опорно-рухового апарату в дітей. (2 год.)

Особливості слухового аналізатора дитини. Фактори, що сприяють розвитку слуху дитини. Значення мови вчителя для слухового сприйняття. Основні причини порушень слуху в дітей шкільного віку. Поняття про сіркову пробку, чужорідне тіло вуха, гострий та хронічний отит, розрив барабанної перетинки. Надання долікарської медичної допомоги при патології органа слуху. Попередження порушень слуху в дітей. Особливості зорового апарату дитини. Причини та ознаки короткозорості в дітей. Попередження короткозорості в дітей. Поняття про астигматизм, далекозорість, косоокість, дальтонізм. Вплив перегляду телепередач на зір дитини. Постава - звичне положення тіла під час сидіння, стояння чи при ходінні. Ознаки нормальної постави. Сколіози, лордоз, кіфози. Причини їх виникнення, профілактика. Профілактика плоскостопості. (Лекція 3).

Тема 4.Попередження психоневрологічних порушень у дітей. Попередження захворювання шкіри, гельмінтозів та педикульозу (2 год.)

Поняття про дитячі неврози та їх причини. Причини шкільних неврозів. Класифікація неврозів. Ознаки, загальні для всіх форм неврозів. Характеристика неврастенії, неврозу страху, неврозу нав'язливих станів, істеричного неврозу, заїкання. Запобігання психоневрологічним порушенням у дітей.

Причини шкірних захворювань. Гнійничкові хвороби шкіри, їх причини, локалізація, ознаки, сприятливі умови. Характеристика найбільш розповсюджених гнійничкових захворювань шкіри, профілактика. Поняття про грибкові хвороби шкіри. Стрижак: джерело захворювання, збудник хвороби, локалізація, ознаки хвороби та її попередження. Короста: джерело захворювання, збудник, локалізація, загальні та місцеві ознаки, профілактика. Поняття про педикульоз, шляхи зараження, локалізацію, ознаки та його профілактику. Загальна характеристика гельмінтозів та шляхи зараження яйцями глистів. Поняття про аскаридоз та ентеробіоз. Профілактика гельмінтозів. (Лекція 4).

Семінар 2. Попередження захворювання шкіри, гельмінтозів та педикульозу.

Профілактика порушень слуху, зору та опорно-рухового апарату. (2 год.)

Підсумковий модульний контроль.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Долікарська медична допомога в загрозових для життя станах при травмах і нещасних випадках.

Тема 5. Основні принципи застосування лікарських препаратів. (2 год.)

Поняття про види лікарських препаратів. Засоби введення лікарських препаратів в організм. Можливі ускладнення після введення ліків в організм, їх профілактика. (Лекція 5).

Практичне заняття 3. Основні принципи застосування лікарських препаратів (2 год.)

Тема 6. Долікарська медична допомога в загрозових для життя станах при інфекційних захворюваннях травної і дихальної системи. (2 год.)

Грип, особливості, збудник, джерело інфекції, шляхи передачі, ознаки грипу, ускладнення. Принципи лікування, догляд, надання невідкладної допомоги. Профілактика загальна, спеціальна. Протиепідемічні заходи (ізоляція хворих, дезінфекція, підвищення імунітету людини). Поняття про туберкульоз.

Холера - особливо небезпечна хвороба. Харчові токсикоінфекції (сальмонельоз,)у ботулізм), дизентерія. Особливості кишкових інфекцій, збудники, джерело інфекції, шляхи передачі, можливість зараження, ознаки хвороб, ускладнення, надання долікарської допомоги. Профілактика (санітарна культура людей), дезінфекція. Протиепідемічні заходи. (Лекція 6).

Семінар 3. Основи інфекційних хвороб та попередження. Захворювання органів дихання. Кишкові інфекції (2 год.)

Тема 7. Долікарська медична допомога в загрозових для життя станах при захворюваннях кровоносної системи та дитячих інфекціях. (2 год.)

Особливості інфекційних хвороб. Інфекційний процес, періоди. Епідемічний процес, три ланки процесу, епідемічне вогнище. Групи інфекційних хвороб. Профілактика (роль вчителя, вихователя), протиепідемічні заходи. Імунітет; види, фактори, що впливають на імунітет. Дезінфекція - завдання, методи та засоби. Поняття про дезінсекцію, дератизацію. СНІД, епідемічні особливості, джерело інфекції, групи ризику, шляхи передачі, клінічні ознаки, медична допомога хворим на СНІД, загальна профілактика. Правовий та психосоціальний

захист хворих та ВІЛ-інфікованих. Медична допомога хворим. Протиепідемічні заходи. Поняття про висипний тиф. Дифтерія, кір, скарлатина: особливості перебігу, епідемічна сучасна ситуація, шляхи передачі, характерні ознаки, ускладнення. Медична допомога хворим, особливості догляду. Профілактика, протиепідемічні заходи. Вітряна віспа, коклюш, краснуха: поняття про шляхи передачі, ознаки, попередження ускладнень, профілактика (особливо в дитячих закладах). (Лекція 7).

Семінар 4. Кров'яні інфекції. Дитячі інфекції. (2 год.)

Підсумковий модульний контроль.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Долікарська медична допомога в загрозованих для життя станах, що виникають при захворюваннях та отруєннях.

Тема 8. Невідкладні стани при захворюваннях дітей та дорослих. ДМД при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях системи травлення та органів сечовиділення. (2 год.)

Загальне поняття про невідкладні стани, види невідкладних станів при захворюваннях дихальної, серцево-судинної систем, систем травлення та сечовиділення. Засоби надання долікарської медичної допомоги при невідкладних станах. Гострий гастрит, причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги. Шлунково-кишкова кровотеча як ускладнення виразкової хвороби, ознаки, надання долікарської медичної допомоги. Печінкова колька як ускладнення жовчнокам'яної хвороби. Причини, ознаки. Надання долікарської медичної допомоги.

Гострий цистит, причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги, можливі ускладнення, профілактика. Ниркова колька як ускладнення нирковокам'яної хвороби, ознаки, надання долікарської медичної допомоги. (Лекція 8).

Тема 9. ДМД при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях серцево-судинної і дихальної систем. (2 год.)

Гіпертонічна криза як ускладнення гіпертонічної хвороби, ознаки, можливі ускладнення. Надання медичної допомоги. Ішемічна хвороба серця. Дві форми її прояву - стенокардія та інфаркт міокарду. Причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги, профілактика. Гостра серцева недостатність, причини, основні ознаки. Надання долікарської медичної допомоги. Непритомність як прояв гострої судинної недостатності, причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги. Поняття про колапс. Бронхіальна астма як захворювання інфекційно-алергічної природи.

Характеристика нападу бронхіальної астми. Надання долікарської медичної допомоги. Кровохаркання та легенева кровотеча як ускладнення захворювань дихальної системи, ознаки, надання долікарської медичної допомоги. (Лекція 9).

Семінар 5. ДМД при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях системи травлення, сечовиділення, серцево-судинної і дихальної систем. (2 год.)

Тема 10. Долікарська медична допомога в загрозованих для життя станах при травмах. Зупинка кровотеч.

Загальне поняття і види травм. Профілактика травматизму. Дитячий травматизм, засоби профілактики. Травматичний шок, його перебіг, основні ознаки. Долікарська медична допомога при травматичному шоку. Поняття про знеболювання при травмах. Визначення, класифікація та характеристика кровотеч залежно від виду ушкодження судин. Небезпека кровотеч. Методи зупинення кровотеч - тимчасове зупинення, поняття про остаточне зупинення кровотеч. Зупинення кровотеч у дитини, його особливості залежно від віку дитини. Особливості крововтрати в дитини. Основні ознаки термінальних станів і причини, що їх викликають. Загальна характеристика методів проведення реанімації, їх анатомо-фізіологічні основи. Показники ефективності реанімації. Організація лікарської допомоги. Удари м'яких тканин. Розтяги та розриви зв'язок, сухожилів, м'язів. Поняття про вивихи. Травматичний токсикоз. Долікарська медична допомога. Види і ознаки переломів. Значення рентгенографії в діагностуванні переломів кісток. Імобілізація уламків кісток під час транспортування потерпілих. Засоби транспортної імобілізації, показання до їх застосування. Основні правила транспортної імобілізації. Особливості переломів у дітей. Закриті травми

головного мозку - струс, удар, здавлювання. Основні ознаки, особливості їх перебігу у дітей. Переломи кісток черепа, їх характерні ознаки, ускладнення. Принципи надання долікарської медичної допомоги при черепно-мозкових ушкодженнях. Ушкодження носа, очей, вуха, щелеп. їх основні ознаки, ускладнення. Поранення шиї, їх види. Закриті та відкриті ушкодження хребта та спинного мозку, їх основні ознаки.

Тема 11. Долікарська медична допомога в загрозових для життя при термінальних станах. Рани. Види ран – не вогнестрільні (різані, колоті, рубані), вогнестрільні (сліпі, наскрізні), проникні, непроникні. Поняття про рани „хірургічні" та випадкові. Місцеві та загальні ознаки ран. Долікарська медична допомога при пораненнях, правила її надання. Інфікування ран як ускладнення. Закриті ушкодження, визначення, причини.

Долікарська медична допомога при опіках, відмороженнях, електротравмах, утопленні.

Опіки як наслідок ушкодження різними факторами. Термічні опіки, їх ступені. Поняття про опікову хворобу. Відмороження. Замерзання. Основні ознаки ушкоджень Організму людини від дії низьких температур. Електротравма. Місцеві та загальні ознаки при ураженні електричним струмом та блискавкою.

Утоплення. Долікарська медична допомога при опіках, відмороженнях, електротравмах, утопленні. (Лекція 10-11).

Семінар 6. Долікарська медична допомога в загрозових для життя станах при травмах, зупинці дихання та кровообігу.

Травми, їх ускладнення. Переломи кісток. (2 год.)

Практичне заняття №4. ДМД в загрозових для життя станах при травмах і нещасних випадках. (2 год.)

Підсумковий модульний контроль.

4. Структура навчальної дисципліни «Основи медичних знань»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
лекції		с.р	пр	індивід-ні	семінари	мод.к	
1	2	3	4		5	6	7
Змістовий модуль 1.							
Охорона здоров'я дітей та підлітків							
Тема 1. Стан здоров'я дітей та підлітків як важлива складова частина навчального процесу. Попередження дитячих захворювань	6	2	4			-	
Тема 2 . Догляд за здоровою та хворою дитиною	12	2	4	4		2	
Тема 3. Профілактика порушень слуху, зору та опорно-рухового апарату в дітей.	8	2	4		2		
Тема 4.Попередження психоневрологічних порушень у дітей. Попередження захворювання шкіри, гельмінтозів та педикульозу	12	2	4		2	2	2
Разом за змістовим модулем 1	38	8	16	4	4	4	2
Змістовий модуль 2.							
Долікарська медична допомога в загрозливих для життя станах при травмах і нещасних випадках.							
Тема 5. Основні принципи застосування лікарських препаратів	8	2	4	2			
Тема 6. Долікарська медична допомога в загрозливих для життя станах при інфекційних захворюваннях травної і дихальної системи	12	2	6		2	2	
Тема 7. Долікарська медична допомога в загрозливих для життя станах при захворюваннях кровон. сист.та дитячих інфекціях.	14	2	6		2	2	2
Разом за змістовим модулем 2	34	6	16	2	4	4	2
Змістовий модуль 3.							
Долікарська медична допомога в загрозливих для життя станах, що виникають при захворюваннях та отруєннях.							
Тема 8. Невідкладні стани при захворюваннях дітей та дорослих. ДМД при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях системи травлення та органів сечовиділення.	8	2	4		2		
Тема 9. ДМД при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях серцево-судинної і дихальної систем	10	2	6			2	
Тема 10. Долікарська медична допомога в загрозливих для життя станах при травмах. Зупинка кровотеч	6	2	2			2	

Тема 11. Долікарська медична допомога в загрозових для життя при термінальних станах. Рани.	12	2	4	2	2		2
Разом за змістовим модулем 3	36	8	16	2	4	4	2
Всього	108	22	48	8	12	12	6

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Основи медичних знань» для спеціальності «Дошкільна освіта»

Разом: 108год., лекції –22 год., семінарські заняття – 12год., практичні заняття – 8год., індивідуальна робота – 12 год., самостійна робота – 48год., підсумковий контроль –6 год.

Тиждень								
Модулі	Змістовий модуль I							
Назва модуля	Стан та охорона здоров'я дітей та підлітків.							
Кількість балів за модуль	83 бали							
Лекції	1	2				3	4	5
Теми лекцій	Охорона здоров'я дітей. Стан здоров'я.	Догляд за здоровою та хворою дитиною.				Профілактика порушень слуху, зору та опорно-рухового апарату.	Проф. психоневр. порушень у дітей. Поперед. захворювань шкіри,гельмінтпед икульоз.	
Теми семінарських занять					Семінар 1. Охорона здоров'я дітей. Стан здоров'я. Догляд за здоровими дітьми.			Семінар 2. Поперед.я затвор. шкіри,гельмінтозів,педикульозу. Поруш.слуху, зору та опор.рух. апарату, психоневр.
Теми практичних занять			Пр.1 Догляд за здоровими дітьми	Пр.2 Догляд за хворими дітьми				
Самостійна робота	табл. 6.1 (5 балів)		табл. 6.1 (5 балів)		табл. 6.1 (5 балів)		табл. 6.1 (5 балів)	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)							

Тиждень							
Модулі	Змістовий модуль II						
Назва модуля	Долікарська медична допомога в загрозливих для життя станах при інфекційних захворюваннях						
Кількість балів за модуль	66 балів						
Лекції	1	2			3	4	5
Теми лекцій	Основні принципи застосування лікарських препаратів		ДМД в загрозливих для життя станах при інфекційних захворюваннях органів дихання і травлення.		ДМД в загрозливих для життя станах при інфекційних захворюваннях кровоносної системи та дитячих інфекцій		
Теми семінарських занять				Семінар 3. Захворювання органів дихання. Кишкові інфекції		Кров'яні інфекції. Дитячі інфекції.	
Теми практичних занять		Пр.3 Принципи застосування лікарських препаратів					
Самостійна робота	табл. 6.1 (5 балів)		табл. 6.1 (5 балів)			табл. 6.1 (5 балів)	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)						
Підсумковий контроль							

Тиждень							
Модулі	Змістовий модуль III						
Назва модуля	Долікарська медична допомога в загрозових для життя станах, що виникають при захворюваннях та отруєннях.						
Кількість балів за модуль	112 балів						
Лекції	8	9		10		11	
Дати							
Теми лекцій	ДМД при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях органів травлення та сечовиділення.	ДМД при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях серцево-судинної системи.		ДМД в загрозових для життя станах при травмах, зупинці дихання та кровообігу.		Поняття про рани. ДМД при опіках відмороженнях, електротравмах, утопленні.	
Теми семінарських занять			Семінар 5. ДМД при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях системи травлення, сечовиділення, серцево-судинної і дихальної систем		Семінар 6. Долікарська медична допомога в загрозових для життя станах при травмах, зупинці дихання та кровообігу. Травми, їх ускладнення. Переломи кісток.		
Теми практичних занять							Пр.4 ДМД в загрозових для життя станах при травмах і нещасних випадках.
Самостійна робота		табл. 6.1 (5 балів)		табл. 6.1 (5 балів)	табл. 6.1 (5 балів)		табл. 6.1 (5 балів)
ІНДЗ							30 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)						
Підсумковий контроль	Екзамен						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семінар 1 Стан здоров'я дітей та підлітків як важлива складова частина навчального процесу. Попередження дитячих захворювань. Догляд за здоровими дітьми.	2 год.
2	Семінар 2 Попередження захворювання шкіри, гельмінтозів та педикульозу. Профілактика порушень слуху, зору та опорно-рухового апарату.	2 год.
3	Семінар 3. Тема: Захворювання органів дихання. Кишкові інфекції. Основи інфекційних хвороб та попередження	2 год.
4	Семінар 4. Тема: Кров'яні інфекції. Дитячі інфекції.	2 год.
5	Семінар 5. Тема: ДМД при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях системи травлення, сечовиділення, серцево-судинної і дихальної систем.	2 год.
6	Семінар 6. Тема : Долікарська медична допомога в загрозованих для життя станах при травмах, зупинці дихання та кровообігу ДМД при опіках, відмороженнях, електротравмах, утопленні.	2 год.
	Разом	12 год

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема: Догляд за здоровими. Охорона здоров'я дітей. Стан здоров'я.	2 год.
2	Тема: Догляд за хворими дітьми.	2 год.
3	Тема: Основні принципи застосування лікарських препаратів.	2 год.
4	Тема: Долікарська медична допомога в загрозованих для життя станах при травмах і нещасних випадках.	2 год.
	Разом	8 год

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Тема 1. Стан здоров'я дітей та підлітків як важлива складова частина навчального процесу.	4 год.	5
2	Тема 2. Догляд за здоровою та хворою дитиною.	4 год.	5
3	Тема 3. Профілактика порушень слуху, зору та опорно-рухового апарату в дітей.	4 год.	5
4	Тема 4. Попередження захворювання шкіри, гельмінтозів та педикульозу.	4 год.	5
5	Тема 5. Основні принципи застосування лікарських препаратів.	4 год.	5
6	Тема 6. Долікарська медична допомога в загрозованих для життя станах при інфекційних захворюваннях органів дихання та травлення.	6 год.	5
7	Тема 7. Долікарська медична допомога в загрозованих для життя станах при інфекційних захворюваннях кровоносної системи та дитячих інфекціях.	6 год.	5
8	Тема 8. Невідкладні стани при захворюваннях дітей та дорослих. ДМД при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях системи травлення органів сечовиділення.	4 год.	5
9	Тема 9. ДМД при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях дихальної системи та при захворюваннях серцево-судинної системи.	4 год.	5
10	Тема 10. Долікарська медична допомога в загрозованих для життя станах при травмах. Зупинка кровотеч.	4 год.	5
11	Тема 11. Долікарська медична допомога в загрозованих для життя при термінальних станах. Рани	4 год.	5
	Разом	48 год.	55

Карта самостійної роботи студентів

Табл.6.1

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I			
Охорона здоров'я дітей та підлітків			
Тема 1. Стан здоров'я дітей та підлітків як важлива складова частина навчального процесу. Попередження дитячих захворювань (4 год)	Семінарські заняття. Модульний контроль.	5	I - II
Тема 2. Догляд за здоровою та хворою дитиною. (4 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, індивідуальне заняття.	5	III - IV

Тема 3. Профілактика порушень слуху, зору та опорно-рухового апарату в дітей. (4 год.)	Семінарські заняття. Модульний контроль.	5	V
Тема 4. Попередження психоневрологічних порушень у дітей. Попередження захворювання шкіри, гельмінтозів та педикульозу. (4 год.)	Семінарські заняття. Модульний контроль.	5	VI
Всього: 16 год.		20 балів	
Змістовий модуль II Долікарська медична допомога в загрозових для життя станах при травмах і нещасних випадках.			
Тема 5. Основні принципи застосування лікарських препаратів. (4 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття.	5	VI - VII
Тема 6. Долікарська медична допомога в загрозових для життя станах при інфекційних захворюваннях травної і дихальної системи. (6 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття.	5	VIII - IX
Тема 7. Долікарська медична допомога в загрозових для життя станах при захворюваннях кровон. сист. та дитячих інфекціях. (6 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль.	5	IX - X
Всього: 16 год		Разом 15 балів	
Змістовий модуль III Долікарська медична допомога в загрозових для життя станах, що виникають при захворюваннях та отруєннях.			
Тема 8. Невідкладні стани при захворюваннях дітей та дорослих. ДМД при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях системи травлення та органів сечовиділення. (4 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	XI - XII
Тема 9. ДМД при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях серцево-судинної і дихальної систем. (4 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	XIII- XIV
Тема 10. Долікарська медична допомога в загрозових для життя станах при травмах. Зупинка кровотеч. (4 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	XV- XVI
Тема 11. Долікарська медична допомога в загрозових для життя при термінальних станах. Рани.(4 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	XVII- XVII
16 год		20 балів	
Всього: 48 год.		55 балів	

8. Індивідуальні завдання

Тематика ІНДЗ

1. Поняття про здоров'я. Визначення здоров'я, показники. Основні фактори, що

- впливають на здоров'я.
2. Гігієнічні й медико-біологічні основи принципу здорового способу життя.
 3. Основні принципи діагностики здоров'я, предпатології й хвороби. Діагностика індивідуального здоров'я.
 4. Поняття про хвороби, етіологію, патогенез, симптоми і синдроми.
 5. Значення догляду за хворими .Визначення понять «догляд за хворими», «лікування».
 6. Мета й завдання долікарської допомоги при захворюваннях й отруєннях.
 7. Поняття про лікарську допомогу. Лікарські препарати. Лікарські форми.
 8. Види дії лікарських засобів. Реакція організму на повторне введення лікарських засобів.
 9. Фактори ризику захворювань органів дихання. Вплив паління на гомеостаз. Міри профілактики.
 10. Загальні скарги й ознаки при захворюваннях органів дихання.
 11. Утоплення. Методи надання першої допомоги. Правила проведення реанімаційних заходів.
 12. Патологія опірно-рухового апарату. Плоскостопість і його профілактика. Порушення постави.
 13. Травматичні ушкодження кісток, м'язів, сухожиль. Перша допомога, догляд за хворими.
 14. Переломи кісток. Надання долікарської допомоги. Транспортна іммобілізація.
 15. Десмургія. Правила накладання бинтових пов'язок.
 16. Кров: склад, функції. Групи крові. Переливання крові. Донорство.
 17. Кровотечі й способи їхньої зупинки.
 18. Методи дослідження серцево-судинної системи. Пульс. Артеріальний тиск. Значення інтегральних показників.
 19. Загальні скарги й ознаки захворювань органів кровообігу.
 20. Види гострої серцевої недостатності. Гостра судинна недостатність. Причини, ознаки, невідкладна допомога й організація догляду за хворими.
 21. Заходи впливу на кровообіг. Постановка медичних банок, застосування гірчичників, компресів і грілок. Застосування холоду.
 22. Травлення в різних відділах шлунково-кишкового тракту. Ферменти шлунково-кишкового тракту і їхнє значення.
 23. Поняття про раціональне харчування. Біологічна цінність продуктів.
 24. Сучасні погляди на значення білків, жирів, вуглеводів у харчуванні.
 25. Вітаміни й мінеральні речовини, їх значення.
 26. Загальні скарги й ознаки при захворюваннях травної системи.
 27. Гострий гастрит. Причини, ознаки, перша допомога, особливості догляду за хворими. Харчування хворих.
 28. Харчові отруєння бактеріальної природи. Харчові токсикоінфекції й інтоксикації. Перша допомога, догляд за хворими. Поняття про антидоти.
 29. Ускладнення виразкової хвороби шлунка й 12-палої кишки. Невідкладна допомога при шлунково-кишкових кровотечах.
 30. Гострий холецистит, печінкова колька. Невідкладна допомога, особливості догляду за хворими під час нападу . Дієтичне харчування.
 31. Цукровий діабет. Причини, ознаки, перша допомога. Ускладнення. Особливості надання першої допомоги у разі виникнення коматозних станів.

32. Загальні заходи першої допомоги при гострих побутових отруєннях. Отруєння СДОР.
33. Побутові отруєння: чадним газом, кислотами й лугами, отрутохімікатами, алкоголем і його сурогатами. Особливості надання першої допомоги.
34. Травматичний шок. Ушкодження голови й хребта. Перша допомога, догляд за хворими.
35. Загальні ознаки захворювань сечовидільної системи.
36. Нирково-кам'яна хвороба, ниркова колька. Особливості надання першої допомоги й догляду за хворими.
37. Екологія й спадковість. Спадкоємні хвороби й пороки розвитку, причини й профілактика.
38. Хвороби, що передаються статевим шляхом, їхня діагностика, лікування, профілактика.
39. Медичні, соціальні й правові проблеми СНІД.
40. Профілактика СНІД.
41. Опіки, відмороження, електротравма. Перша допомога.
42. Сонячний і тепловий удар. Перша допомога, профілактика.
43. Асептика й антисептика.
44. Ушкодження шкіри (рани). Надання першої допомоги.
45. Поняття про інфекційний й епідемічний процес, епідемічне вогнище. Шляхи передачі інфекції.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Основи медичних знань».

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

**Критерії оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічне дослідження)**

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети та завдань дослідження	2
2.	Складання плану письмової роботи	2
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденції подальшого розвитку даного питання	14
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій. Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження.	4
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки, список використаних джерел).	4
6.	Використання ілюстрацій та фото під час захисту роботи	4
Разом		30

**Шкала оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічне дослідження)**

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	25-30	Відмінно
Достатній	19-24	Добре
Середній	9-18	Задовільно
Низький	0-8	Незадовільно

9. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача;

самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни.

10. Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкова контрольна робота, звіт, реферат.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	зараховано
B	82-89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75-81 (добре)		
D	69-74 (задовільно)	3 (задовільно)	не зараховано
E	60-68 (достатньо)		
FX	35-59 (недостатньо – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	
F	1-34 (незадовільно з можливістю повторного складання)		

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Основи медичних знань» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п.ІУ), де

визначено види і терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4 бальну) та європейську (ECT S) шкалу подану в таб. 8.2.

Таблиця 8.2.

№ п/п	Вид діяльності	К-ть завдань	Розрахунок	Кількість рейтингових балів
1.	Лекційні заняття (відвідування)	11	11 x 1бали	11
2.	Семінарські заняття: а) відвідування; б)робота на семінарському занятті	6	6 x 1 бали 4 x 10	6 40
3.	Практичні заняття: а) відвідування; б)робота на практичних заняттях	4	4 x 1 бали 4 x 10 балів	4 40
4.	Самостійна робота	11	11 x 5 балів	55
5.	Індивідуальна навчально-дослідницька робота	1	1 x 30 балів	30
6.	Модульна контрольна робота	3	3x 25 балів	75
Підсумковий рейтинговий бал Коефіцієнт 4,35 Іспит		60% 40%	261:60 (макс)	261

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у таблиці

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2			Змістовий модуль №3					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11		
83 бали				66 балів			112 балів				40	100

Коефіцієнт: $261: 60 = 4,35$

12. Методичне забезпечення.

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Навчальні посібники.
3. Робоча навчальна програма.
4. Тестові завдання для поточного контролю знань.
5. Тестові завдання для тематичного оцінювання навчальних досягнень студентів.
6. Презентації до лекцій.

13.Перелік запитань до іспиту.

1. Предмет і завдання дисципліни “Основи медичних знань”. Здоров’я та його складові. Хвороба як порушення життєдіяльності організму людини.
2. Інфекційний процес, його періоди. Класифікація інфекційних захворювань.
3. Дифтерія, збудник, шлях передачі, основні симптоми, ускладнення та профілактика.
4. Кашлюк, збудник, шлях передачі, основні симптоми, ускладнення та профілактика.
5. Кір, збудник, шлях передачі, основні симптоми, ускладнення та профілактика.
6. Червінка, збудник, шлях передачі, основні симптоми, ускладнення та профілактика.
7. Скарлатина, збудник, шлях передачі, основні симптоми, ускладнення та профілактика.
8. Вітряна віспа, збудник, шлях передачі, основні симптоми, ускладнення та профілактика.
9. Інфекційні хвороби органів дихання (грип, атипова пневмонія, туберкульоз).
10. Кишкові інфекції. Сальмонельоз, ботулізм. Особливості, збудники, профілактика.
11. Кишкові інфекції. Холера, дизентерія. Особливості, збудники, профілактика
12. Інфекційні хвороби крові (малярія, СНІД).
13. Інфекційні хвороби, що передаються статевим шляхом.
14. Інфекційні захворювання шкіри. Гельмінтози.
15. Порушення зору: короткозорість, астигматизм, далекозорість, дальтонізм. Причини, ознаки, попередження цих порушень. Вплив перегляду телепередач, комп’ютерів на зір дитини.
16. Причини порушень слуху: сіркова пробка, чужорідне тіло у зовнішньому вусі, запальні процеси відділів вуха (отити), їх причини, ускладнення.
17. Розрив барабанної перетинки, його причини. Перша медична допомога при розриві барабанної перетинки.
18. Захворювання органів мовлення, їх причини, попередження.
19. Професійні захворювання голосового апарату (ларингіт, вузлики, контактні виразки, фонастенія).
20. Ознаки нормальної постави. Сколіози, лордоз, кіфози, їх причини, профілактика.
21. Плоскостопість вроджена та набута, її перші ознаки. Профілактика плоскостопості.
22. Неврози у дітей: неврастенія, невроз страху, невроз нав’язливих станів, істерія, їх причини, запобігання.
23. Основні симптоми захворювань органів дихання (риніт, ларингіт, бронхіт). Ускладнення, Перша медична допомога.
24. Кровохаркання та легенева кровотеча, їх причини та перша медична допомога.
25. Бронхіальна астма, її характерні симптоми. Перша медична допомога.
26. Ішемічна хвороба серця, її форми прояву, причини, перша медична допомога.
27. Гіпертонічний криз, гостра серцева і судинна недостатність, причини, ознаки, перша медична допомога, профілактика.
28. Вегето-судинна дистонія, основні причини, симптоми.
29. Гострий гастрит, гостре отруєння, шлунково-кишкова кровотеча, причини, ознаки, перша медична допомога.
30. Печінкова колька, ниркова колька, цистит, їх причини, ознаки, перша медична допомога.

31. Поняття про цукровий діабет, гіпер- та гіпоглікемічні коми, їх причини, ознаки, перша медична допомога.
32. Травми, фактори, що їх спричиняють. Закриті та відкриті травми, ускладнення. Дитячий травматизм.
33. Травматичний шок, його причини. Перша медична допомога при травматичному шоку.
34. Визначення кровотеч. Патологічні і травматичні, зовнішні і внутрішні, приховані, первинні і вторинні кровотечі.
35. Класифікація кровотеч за типом ушкоджених судин. Крововтрати, їх ознаки, перша медична допомога.
36. Методи тимчасової зупинки кровотечі.
37. Поняття про реанімацію. Термінальні стани (передагонія, агонія, клінічна смерть), причини, тривалість, ознаки.
38. Методи проведення реанімації, їх загальна характеристика та анатомо-фізіологічні основи.
39. Проведення реанімації у дітей, штучна вентиляція легень, техніка закритого масажу серця дітям. Критерії ефективності проведення реанімації.
40. Рани як механічні ушкодження шкіри і слизових оболонок. Види ран. Основні ознаки ран. Перша медична допомога при пораненнях, послідовність надання.
41. Ранева інфекція, її види (гнійна, анаеробна, специфічна). Шляхи проникнення мікробів у рану (зовнішні і внутрішні). Асептика та антисептика – засоби запобігання раневої інфекції.
42. Поняття про анаеробну інфекцію. Правець, газова гангрена, причини, ознаки, профілактика.
43. Перша медична допомога при пораненнях.
44. Закриті ушкодження тканин і органів, причини, види, ознаки, перша медична допомога.
45. Травматичний токсикоз, ознаки, перша медична допомога.
46. Переломи, їх види, ознаки переломів. Особливості переломів кісток у дітей, перша медична допомога.
47. Перша медична допомога при травмах кінцівок.
48. Опіки термічні, фізичні і хімічні, їх причини. Ступінь опіку. Види опіків, їх ознаки. Опіки очей, дихальних шляхів. Перша медична допомога.
49. Відмороження та замерзання, основні ознаки, перша медична допомога.
50. Електротравма, ураження блискавкою, ознаки, перша медична допомога.
51. Закриті черепно-мозкові травми, причини, види, ознаки, перша медична допомога.
52. Відкриті ушкодження черепа і головного мозку, види, ознаки, ускладнення, перша медична допомога.
53. Травми хребта і спинного мозку, ознаки, перша медична допомога.
54. Закриті і відкриті ушкодження грудної клітки, їх види, ознаки. Пневмоторакс, його види. Гемоторакс. ПМД
55. Гострі захворювання органів черевної порожнини. “Гострий” живіт, гострий перитоніт, перша медична допомога.
56. Відкриті ушкодження живота, види, ПМД. Проникні й непроникні поранення живота. Правила надання ПМД при випадінні внутрішніх органів.
57. Ушкодження органів сечовидільної системи, їх види: закриті і відкриті травми нирок, сечоводів, сечового міхура й уретри, їх ознаки, ПМД.

58. Імобілізація кісток при переломі під час транспортування. Показання до транспортної імобілізації.
59. Засоби транспортної імобілізації: стандартні шини, дротяні, драбинчасті, сітчасті, картонні, пневматичні, дерев'яні та підручні.
60. Поняття про пов'язки. Види пов'язок (тверді, м'які). Загальні вимоги до накладання бинтових пов'язок. Пов'язки на різні частини тіла.

14. Рекомендована література

Основна:

1. Герасимів І.М., Гудима А.А., Пашко К.О., Фука М.М. Захист Вітчизни: Основи медичних знань. Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. Рівень стандарту. – Тернопіль: Видавництво «Астон», 2010. – 352с.: іл.
2. Гудима А.А., Пашко К.О., Герасимів І.М., Фука М.М. Захист Вітчизни: Підруч. для учнів 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень, профільний рівень, для дівчат «основи медичних знань»). – Тернопіль: Астон, 2011. – 280с.: іл.
3. Капитонова Т.А. ОМЗ: посібник для здачі екзаменів / Капитонова Т.А., Козлова І.С. – Свердловск: Тип-я СГУ ім. Н.Г. Чернышевского. – 2004. – С. 107.
4. Косенко Я.В. Основи медичних знань: Навч. посіб. для 10-11 кл. серед. загальноосвіт. шк. – К.: Арт-Освіта, 2004. – 159с.
5. Краткая медицинская энциклопедия / Под ред. Петровского Б.Б. – М.: «Медицина». – 1990. (в 3-х томах).
6. Майсак О.Д. Основи медичних знань і охорони здоров'я: навчальний посібник. – 2-е вид., виправлене і доповнене. – К.: Арістей, 2004. – 592с.
7. Петриченко Т.В. Перша медична допомога: підручник. – К.: Медицина, 2007. – 248с.

Допоміжна

1. Грибан В.Г. Валеологія: підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 214с.
2. Практикум з валеології. Основи долікарської допомоги, Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів, вчителів та учнів / Укладачі Цимбал Н.М., Берегова О.Д. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 112с.
3. Чуприна О.В. Основи медичних знань: долікарська допомога та медико-санітарна підготовка: навч. посібник. / О.В. Чуприна, Т.В. Гищак, О.В. Долинна. – К.: Вид. Паливода А.В., 2006. – 216с.

15. Інформаційні ресурси

1. mega.km.ru/health – велика енциклопедія Кирила і Мефодія.
2. likar.org.ua – медичний портал.